

ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AFFECTING ACADEMIC ADMINISTRATION COMPETENCIES OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER NAKHON PHANOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นราธิป โชคชยสุนทร* วาโร เฟ็งสวัสดิ์ และ เอกลักษณ์ เพียสา

Naratip Chokchayasuntorn*, Waro Phengsawat and Akkaluck Pheasa

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University,
Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: mangnaratip04@gmail.com

รับบทความ 1 มิถุนายน 2563 แก้ไขบทความ 18 กรกฎาคม 2563 ตอรับบทความ 26 กรกฎาคม 2563 เผยแพร่บทความ เมษายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4) เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 5) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม จำนวน 353 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน และครู จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21-0.93 และค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านความคิดสร้างสรรค์ (x_4) ด้านวิสัยทัศน์ (x_1) และด้านการสื่อสาร (x_2) มีอำนาจพยากรณ์สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 71.90 สามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบ ดังนี้ $Y' = 0.583 + 0.364 X_4 + 0.338 X_1 + 0.168 X_2$ และสามารถเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $Z'y = 0.373 Z_4 + 0.338 Z_1 + 0.175 Z_2$
4. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร และด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งได้เสนอแนวทางในการพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญไว้ด้วยแล้ว

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำของผู้บริหาร, สมรรถนะ, การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to examine the level of leadership of school administrators, 2) to explore the level of academic administration competencies of school administrators, 3) to determine the relationship between leadership of administrators and academic administration competencies of school administrators, 4) to identify a predictive power of leadership of administrators affecting academic administration competencies of

school administrators, and 5) to establish the guidelines for improving leadership of administrators affecting academic administration competencies of school administrators under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. The sample, obtained through a cluster random sampling, consisted of 150 school administrators and 203 teachers, yielding a total of 353 participants. The instrument for data collection was a set of 5-point scale questionnaires with a validity between 0.60 and 1.00, a discrimination ranged between 0.21 and 0.93, and a reliability of 0.97. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient of Pearson, and stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The leadership of school administrators and the academic administration competencies of school administrators were at a high level as a whole and in each aspect.
2. The relationship between the leadership of administrators and the academic administration competencies of school administrators positively correlated at a statistical significance of .01 level.
3. The leadership of school administrators consisted of creativity (X_4), Vision (X_1), communication (X_2), which were able to predict the academic administration competencies of school administrators at a statistical significance of 0.01 level, with a predictive power of 71.90 percent. The equation could be summarized in raw scores as follows: $Y' = 0.583 + 0.364 X_4 + 0.338 X_1 + 0.168 X_2$ and the predictive equation standardized score was $Z'y = 0.373 Z_4 + 0.338 Z_1 + 0.175 Z_2$
4. The guidelines for developing leadership of administrators affecting academic administration competencies of school administrators consisted of three aspects: vision, communication, and creativity, which were proposed based on the experts' reviews.

Keywords: Leadership, Leadership of Administrators, Competence, Academic Administration

บทนำ

ในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ถือว่าเป็นผู้นำ ผู้นำ คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำนั้นเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาการทำงานกับคนในสถานศึกษา เป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เป็นการใช้นุชนสัมพันธ์ การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสร้างบรรยากาศต่อองค์การ เพื่อช่วยในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาสถานศึกษา และนำไปสู่เป้าหมาย จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถ ที่มีภาวะผู้นำ หากผู้บริหารขาดภาวะผู้นำแล้วจะส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ทั้งด้านชื่อเสียง ค่านิยมและผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลข้อมูลข่าวสารสามารถสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว (จรุณี แก้วเอี่ยม, 2557, หน้า 94) ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อการบริหารงาน และขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารที่จะนำภาวะผู้นำมาใช้ในการบริหารงานและให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาและพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้นเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกกิจกรรมในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารส่งผลให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 2) ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานตามสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร ดังนั้น เมื่องานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการมากกว่างานอื่นในการดำเนินงาน

เนื่องด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ได้ดำเนินการตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่และวิสัยทัศน์ โดยมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบาย แต่ยังมีปัญหาในกรอบการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ ประสิทธิภาพการดำเนินการยังไม่เป็น

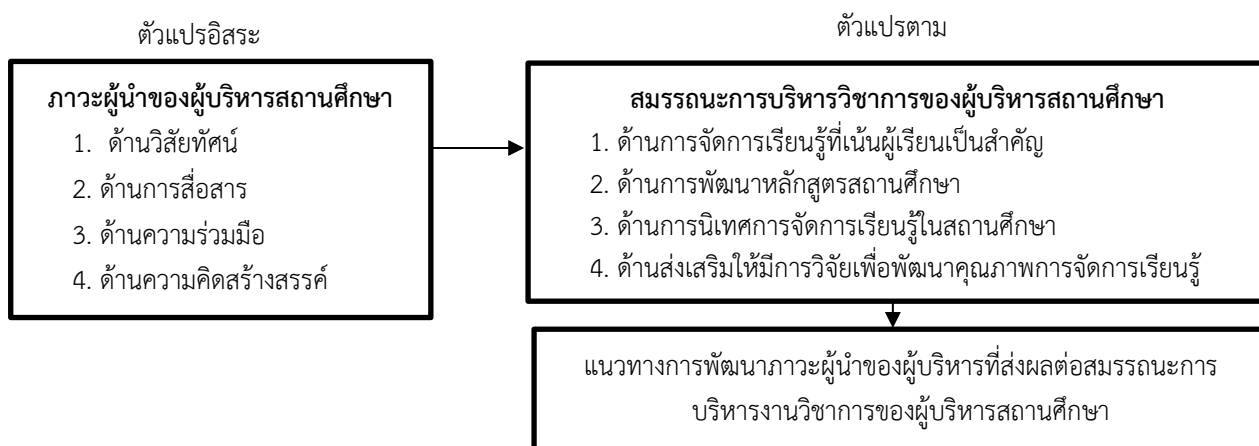
ตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ในปีการศึกษา 2561 ได้คะแนนเฉลี่ยเขต 38.08 พบว่า คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 และ จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ในปีการศึกษา 2561 ได้คะแนนเฉลี่ย 42.43 พบว่า คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงปัญหา การขาดสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่สามารถบริหารจัดการปฏิรูปการศึกษา (ทินกร ประเสริฐหัตถ์, 2553, หน้า 2)

ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนที่บริหารงานด้านวิชาการไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนต่ำ สาเหตุหนึ่งเกิดจากการขาดสมรรถนะในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มีความสนใจที่จะศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและ สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา และหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 เพื่อนำผลของการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครพนม เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
5. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 249 คน ครู 2,554 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,803 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำนวน 353 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 191) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 353 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน และครู จำนวน 153 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 แบบสอบถามสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้อระหว่าง 0.60-1.00 ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตั้งแต่ 0.38-0.90 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ 0.21-0.93 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 353 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืน จำนวน 353 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค

3. ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าทางสถิติ ดังนี้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.43$) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.34$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.33$) และด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.25$)

2. ระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.47$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.34$) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$) และด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.25$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.841 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ($r = 0.816$) ด้านการสื่อสาร ($r = 0.789$) ด้านความร่วมมือ ($r = 0.772$) และด้านความคิดสร้างสรรค์ ($r = 0.819$)

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร และด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 3 ตัวดังกล่าวเป็นตัวพยากรณ์มีค่าเท่ากับ 0.848 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 71.90 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร และด้านความคิดสร้างสรรค์ พยากรณ์สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.719 หรือ ร้อยละ 71.90 สัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) 0.717 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) 0.327 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้ $Y' = 0.583 + 0.364 X_4 + 0.338 X_1 + 0.168 X$ และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $Z'y = 0.373 Z_4 + 0.338 Z_1 + 0.175 Z_2$

5. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีจำนวน 3 ด้าน ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร และด้านความคิดสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลและแรงจูงใจในการผลักดันบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ ให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ มีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อสร้างอนาคตของตนเองผ่านวิสัยทัศน์สถานศึกษา โดยการกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น มีความซื่อสัตย์และเกิดความศรัทธาพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเต็มความสามารถ มีการถ่ายทอด ความรู้ ประสบการณ์ โดยผ่านการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารอย่างถูกต้อง ทั้งด้านการพูด การฟัง และการแสดงออก มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วม ดังนั้น จึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล สุขทนารักษ์ (2554, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับนิรมล พันศรี (2558, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่บริหารกิจกรรมทุกอย่างภายในสถานศึกษา ทั้งการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพ และเน้นการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และมีความเข้าใจหลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลเพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการได้อย่างอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสามารถจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมได้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน พร้อมเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ขั้นตอน และบทบาทในการบริหารหลักสูตร เป็นผู้ดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ จัดหาส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามศักยภาพสูงสุด คอยให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ มีการติดตาม ประเมินผลการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน และส่งเสริมให้ครูนำผลการนิเทศที่ได้รับไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไป ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมในด้านอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สามารถวางระบบกระตุ้นกำกับติดตามให้ความช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล พันศรี (2558, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ สว่างสาลี (2559, บทคัดย่อ) กล่าวว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.841 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นพื้นฐานสำคัญในการบริหารงาน และเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาและมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการด้านต่าง ๆ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมาย พร้อมแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ปรับปรุงงาน พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล สุขทนารักษ์ (2554, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในเขต อำเภอกอฉกร์ สงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 4 ตัวแปร พบว่า มี 3 ตัวแปรย่อย ที่สามารถพยากรณ์สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านการสื่อสาร (X_2) และด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_4) โดยค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้ภาวะผู้นำภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 3 ตัวดังกล่าว เป็นตัวพยากรณ์มีค่าเท่ากับ 0.848 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 71.90 แสดงว่า ภาวะผู้นำภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร และด้านความคิดสร้างสรรค์ พยากรณ์สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.719 หรือ ร้อยละ 71.90 สัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) 0.717 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) 0.327 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้ $Y' = 0.583 + 0.364 X_4 + 0.338 X_1 + 0.168 X_2$ และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $Z'y = 0.373 Z_4 + 0.338 Z_1 + 0.175 Z_2$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรที่มีภาวะผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อสร้างอนาคต เป้าหมายเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และมีภาวะผู้นำด้านการสื่อสาร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอด ความรู้ ประสบการณ์โดยผ่านการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีภาวะผู้นำด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการประมวลข้อมูลผ่านทักษะการคิด เพื่อนำมาแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในแนวทางและวิธีใหม่ ๆ อย่างหลากหลายไม่มีข้อจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล พันศรี (2558, หน้า 98-100) กล่าวว่า แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 4 ตัว คือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัว ร่วมกันทำนายสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 66.7 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ มีค่าเท่ากับ 0.817 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้ดีที่สุด คือ ภาวะผู้นำด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น ในการพัฒนาผู้บริหารควรได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำในด้านดังกล่าว เพื่อส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร และด้านความคิดสร้างสรรค์ ควรจะให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการ นำไปใช้เพื่อวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการรวมถึงการบริหารงานในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- จรุณี เก้าเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ทินกร ประเสริฐหล้า. (2553). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิรมล พันศรี. (2558). *แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- วาโร เห่งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศศิวิมล สุขทนารักษ์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุวรรณา สว่างสาส์. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในเขตอำเภอสว่างบูรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.